

Schengenské acquis - schengenské právo a Česká republika

Schengenské právo jako součást práva Evropské unie upravující společný prostor bez vnitřních hranic nemůže být pro Českou republiku pouze jedna z překážek, kterou je nutno zdolat za cestou do Evropské unie, neboť chce-li se stát Česká republika právoplatným členem Evropské unie, musí mimo jiného splnit podmínky schengenského systému.

Schengenské právo jako součást práva Evropské unie upravující společný prostor bez vnitřních hranic nemůže být pro Českou republiku pouze jedna z překážek, kterou je nutno zdolat za cestou do Evropské unie, neboť chce-li se stát Česká republika právoplatným členem Evropské unie, musí mimo jiného splnit podmínky schengenského systému. Je nutné ovšem zdůraznit, že mezi současnými státy Evropské unie potažmo členy schengenského systému panují výrazné obavy z odbourání hraničních kontrol mezi současnými smluvními státy a státy v budoucnu do Unie přijatými a z nedostatečné ochrany nových vnějších hranic schengenského systému.

Asi největší problém týkající se schengenského práva a související s rozšiřováním Evropské unie dále na východ, je již zmíněná obava o dostačující zabezpečení nových vnějších hranic Evropské unie. V současné době leží tíha ochrany vnějších hranic, a to zejména proti ilegální imigraci a mezinárodnímu organizovanému zločinu (pašování drog, obchod s lidmi aj.) hlavně na Rakousku a Německu, které jsou za vnější východní hranice odpovědné. Evropská unie vyvíjí na kandidátské země veliký tlak, aby bylo správně a do nejmenších detailů aplikováno schengenské právo a s rozšířením Evropské unie tak nenastalo na jejím území snížení celkové bezpečnosti a nekontrolovaný příliv občanů nečlenských států.

Právě česko-slovenská hranice je velkým problémem pro celou Evropskou unii, protože právě naše hranice se Slovenskem se v případě, že vstoupíme do Evropské unie dříve než Slovensko, stane vnější hranicí celé Evropské unie. Tato hranice je vzhledem k nedávné minulosti mezi našimi státy hranicí méně střeženou, a tím více propustnou, zejména pro občany České republiky a Slovenska navzájem. Zabezpečení této budoucí vnější hranice Evropské unie tedy bude muset prodělat jakési mohutné zabezpečovací práce a pro slovenské ale i české občany nastanou při překračování společných hranic výrazné změny.

Česká republika se v současné době tedy nachází ve velmi nepříjemné situaci a především nejistotě, protože veškeré přípravy na zabezpečování zvýšení ochrany hranic se Slovenskem se odvíjejí od faktu, zda bude Česká republika přijata do Evropské unie dříve než Slovenská republika a pak by bylo nezbytně nutné zabezpečení vnější hranice připravit, nebo zda bude Česká republika přijata společně se Slovenskem, a pak by se problém ochrany a zabezpečení vnějších hranic EU přesunul o „pár kilometrů na východ“ a stal by se zejména problémem Slovenské republiky.

Dalšími opatřeními souvisejícími s ochranou hranice, které bude třeba uvést zcela do souladu s požadavky Evropské unie patří sjednocení vízové politiky, zlepšení policejní přeshraniční spolupráce

a zejména také zavedení Schengenského informačního systému jako informačního počítačově podporovaného systému napomáhajícímu harmonizaci záznamů ve smluvních státech schengenského systému. A konečně také úprava azylové problematiky, uzavření dalších readmisních dohod, které ještě více posílí obranu proti nelegální migraci či přijetí koncepce boje proti organizovanému zločinu či terorismu.

Splnění schengenského acquis představuje pro Českou republiku obrovské množství legislativních i nelegislativních úkolů, protože samotné přijetí množství právních předpisů nepostačuje a je důležité rovněž zajistit i jejich praktické provádění, a to již před samotným vstupem České republiky do Evropské unie. Významnými právními předpisy, na kterých stojí celá implementace schengenského acquis jsou zákon č. [326/1999](#) Sb., o pobytu cizinců na území ČR, zákon č. [325/1999](#) Sb., o azylu, zákon č. [101/2000](#) Sb., o ochraně osobních údajů a zákon č. [283/1991](#) Sb., o Policii České republiky. Zmíněné právní předpisy byly v době nedávne buď přijaty nebo výrazně novelizovány, čímž došlo k posunu v legislativním přibližování práva v oblasti týkající se ochrany státních hranic a s tím souvisejících otázek právu Evropské unie, zejména pak tzv. schengenskému právu. Nelegislativní opatření jsou pak realizována zejména na základě příslušných usnesení vlády ČR. Jedná se např. o vznik Národního schengenského informačního systému, přizpůsobení mezinárodního letiště Praha-Ruzyně schengenským standardům, koncepce modernizace hraničních osobních kontrol, koncepce modernizace vízového procesu v souladu s schengenskými požadavky aj.

Pravidelná hodnotící zpráva Evropské komise o České republice za rok 2001 ocenila, že v uplynulém roce se České republice v rámci implementace schengenského acquis podařilo značně pokročit ve sladování legislativy v oblasti ochrany osobních údajů, kontrol na hranicích, víz, migrační politiky a policejní spolupráce. Zpráva Evropské komise konstatuje, že v oblasti kontroly hranic bylo dosaženo pokroku zdokonalením kontrol na oficiálních hraničních přechodech a v přípravě pro Schengenský informační systém, ačkoliv v praxi přetrvávají obtíže ohledně readmise a vypovězení ze země. Co se týká udělování azylu, byl učiněn významný pokrok ustavením nezávislé druhé odvolací instance. V oblasti migrace došlo k dalšímu přiblížení legislativy týkající se pobytu cizinců. Kontroly na hranicích České republiky a celní spolupráce se podle zprávy Evropské komise za poslední dva roky významně zlepšily, a to díky novému technologickému a počítačovému vybavení a vytvoření integrované cizinecké a pohraniční policie pověřené zajišťováním ochrany státní hranice a kontroly zaměřené proti ilegální imigraci ve vnitrozemí i díky zřízení speciální mobilní pátrací jednotky působící v pohraničních regionech.

I když jsou všeobecně snahy České republiky v oblasti přibližování se požadavkům Evropské unie a konkrétně schengenským požadavkům přijímány pozitivně, je třeba přijímat další opatření, a to nejen na poli legislativním, tak i přímo v praxi. Evropská komise poukazuje zejména na zlepšení kontroly totožnosti cizinců, odhalování zneužití víz, zavedení on-line informačního systému vydávání víz na všechny hraniční přechody, zřízení integrovaného systému řízení hranic, včetně koordinace s celními úřady a vytvoření společné databáze. Cílem všech již přijatých a také připravovaných opatření není pouze splnění požadavků schengenského práva, ale je jím snaha zabezpečit ochranu státních hranic a omezit co do největší míry nelegálními imigracím a dalším zejména protiprávními jednáním.

Další články:

- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [10 otázek pro ... Marka Šmůlu](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)
- [Home office v Česku, Německu a Rakousku: je česká právní úprava práce na dálku dostatečně flexibilní?](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Postoupení pohledávky na náhradu škody v pracovněprávních vztazích](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [Návrh zákona o digitálních platformách přináší více, než se na první pohled zdá](#)